

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bermentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér óra 15 kr.

Az alsófehérmegyei közművelődési egylet érdekében.

(B.) Az előleges központi szervezkedés megtörténvén, a valódi nagy munka a vidéken most veszi kezdetét. Őszinte bámulattal és forró köszönettel adózunk több buzgó barátunknak, kik már ez előtt, saját kezdeményezésükből, lelkes mozgalmat indítottak meg kis körökben ez ügy érdekében s ezáltal fokozták a bizalmat mi bennünk is, hogy teljes erőnkkel lépünk sok szóbeszéd után a tettek mezejére.

A megyei végrehajtó bizottság szétküldötte a vidékre felhívásait egyes buzgó férfiakhoz, kiknek feladata az egyesület eszméinek széles körben való terjesztése mellett annak mennél számosabb tagot szerezni.

Ők hívják össze több lelkes társaikat, felosztják a járást községenként, a várost utczanegyedenként; minden részbe egy-egy buzgó tagot kérnek fel, vagy éppen taggyűjtő bizottságot alakítanak férfiakból, nőkből egyaránt; barátságos összejöveteleket rendeznek, s midőn már nagyszámu tagot gyűjtöttek össze, akkor a járási vagy városi egylet beiratkozott tagjaival közgyűlést tartanak, megalakítják a szabályok értelmében az elnökséget és választmányt, — majd begyűjtik a tagdíjakat, mire nézve a volna ohajtandó, hogy a rendes tagok lehetőleg egyszerre fizessék be 10 forintra szabott díjaikat, s hogy ezt tehessék, időhaladék adassék legkésőbb folyó évi október hó 1-ig. Az egylet ugyanis annál teljesebb erővel kezdhet nagy munkájához, mennél nagyobb összeggel rendelkezik; ámde hogy ezek befolyanak, arra a sokfelől igénybe vett azon gazdának és kis jövedelmű tisztviselőnek is időt kell engednünk, kik e pillanatban nem rendelkeznek maguktól megvonható pénzüsszeggel.

Hogy a rendes tagdíjon kívül minden más alkalmat meg kell ragadni az egyleti tüke gyarapítására, az természetes és társadalmi viszonyaink között lehetséges is.

Ámde nem csak a tagszerzés s a pénzügyítés képezi feladatát buzgó vidéki egyleteinknek. Mind-

nyájunkra nézve nagy fontossággal bír azon feladat is, hogy a gyűjtött pénz helyesen legyen felhasználva. Miután pedig ezt a megyei választmány ajánlatára a központi választmány határozza el, kell és szükséges, hogy azok a legalaposabban legyenek tájékozva a viszonyokról, ezt a tájékozást a vidéki egyleti körök választmányai adhatják. — Hogy minő adatok szükségesek a tájékozásra, arra a czél ismerete és helyes felfogása a legjobb utmutató.

Mi czélja lehet az erdőlyrészi közművelődési egyletnek Alsófehérmegyében? Nem egyéb, mint a megyében szétszórt magyarság szellemi erkölcsi és anyagi fejlődésének elősegítése hazafias szellemben.

Tudnunk kell tehát pontosan minden községben:

1. a lakosság számát, nemzetiségi viszonyait,
2. a magyar lakosok születési, halálozási viszonyait; a házasságra vonatkozó adatokat, jelesen azt, hogy az egyes községbeliek maguk között, avagy a szomszédos községbeliekkel is lépnek-e házasságra? Minő korban szokásos a házasságkötés? Van-e sok törvénytelen viszony? A népség általános testi fejlődöttsége, alkata milyen?

3. Minő jellemű általában a magyar lakosság férfi és nő része? munkás, takarékos, józanéletű, vallásos-e? avagy tunya, könnyelmű, czifrázkodó, iszákos, lopásra stb. hajlandó? Ez utóbbi körülmények fejlődésére minő viszonyok, alkalmatlóságok adnak módot?

4. Mi a népség főfoglalkozása? minő eredménnyel űzik a mezőgazdaságot, állattenyésztést? Tagosítva van-e a község? Minő háziipart űz? Mit lehetne meghonosítani és kik volnának alkalmasok utmutatással szolgálni?

5. Minő anyagi viszonyok között él a nép? Gazdasági előhaladás tapasztalható-e? Ha hátramaradás van, mi az oka ennek? mily módon lehetne ezen viszonyok javítására hatni?

6. Minő kölesönökkel van terhelve a nép? Jelzőlag kölesönt honnan nyertek a községbeliek? személyes kölesönnel terhelve vannak-e? kiktől nyernek általában ily nemű kölesönt és mily ka-

matláb, avagy szolgálmány mellett? Lehetséges volna-e nép-takarékpénztárokat, magtárokat létesíteni?

7. Minő magyar családok vannak a községben? minő magyar nevű családokat lehet találni a más nemzetiségűek között? mily módon vesztették el ez utóbbiak magyar nemzetiségüket? bírnak-e a magyar nemzetiséghez való tartozás tudatával, vagy nem?

8. Minő szellemi tehetségű általában a magyar lakosság férfi, női része? Van-e általános hajlam a szellemi művelődésre, énekekre, népies versekre, humoros mondásokra, ötletekre? Az idősebbek között átlag hányan tudnak olvasni, írni?

9. Minő tanintézetek vannak és ezek mennyiben vannak keilőleg felszerelve? Van-e alkalmas tanító? minő eredménnyel tanít? Ha hátramaradás volna tapasztalható, mi ajánlatik a hiánnyok elhárítására? Felsőbb tanintézetekbe, tanító-, vinczellér-kepezdékbe jár-e és hány községbeli fiu?

Még folytathatók e kérdéseket, melyek után pontos képet ohajtanánk nyerni a vegyes nemzetiségű, avagy tiszta magyar községek viszonyairól. Csak ezek után lehet, számot vetve anyagi erőnkkel, meghatározni azon helyeket, ahol legelső sorban kell segíteni és azon módokat, melyek legezlszerűbbek czéljaink elérésére.

A magyar ev. ref. egyház konventjének gyűlése.

A magyar ev. ref. egyház konventjének folyó hó 15. 16. és 17-ik napjain rendkívüli ülései voltak az ország fővárosában Budapesten. A konvent összehívását főleg a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a ref. középiskolák országos segélyezése tárgyában adott válasza tette szükségessé.

Ezen ülésen Kun Bertalan, a tiszáninneni egyházkerület püspöke és id. Vay Miklós b. koronaár a tiszáninneni egyházkerület gondnoka elnökölték.

Jegyzők: dr. Kovács Ödön, Ritoók Zsigmond, dr. Szász Béla és Tóth Sámuel. Kun Bertalan egyházi

TÁRCZA.

Este.

(Ajánlva egy jó barátom menyasszonyának.)

Készséges munka közt	Jóságos Istenem
Telt el napom . . .	Te légy velünk, —
Mielőtt fejemet	Most mikor lenyugszunk,
Lenyugtatom,	S ha ébredünk!
Szívemből egy ima	Ágyunk szélén őrző
Röppen fel az égbe,	Angyalok üljenek:
Neked is, nekem is	Álmunkba se legyünk
Boldogságot kérve.	Egy-más-hoz hűtlenek!

— Lipeze, 1885. —

Dr. Kadozca Elek.

A hét város adelantádója.

— Angolul írta: WASHINGTON IRVING. —

Fordította: V. D.

(Folytatás. 4.)

Az ami e sziget lakóit bizonyára egész eredetiségében megtartá, az az ó-kasztíliai pompa, az ó-kasztíliai finom és komoly erkölcs vala. Ámbár nyilvános ünnepély volt, melynek hőse Don Fernandó volt, mégis a legszigorubb formaiság vonult végig az egész ünnepélyen, és ahol az nyilvánult, ott se volt semmi eljenzés se hallható, csak hallgatag hajlongás és komoly légben lengettet sombrerovali üdvözlés.

Amint kísérője mellett az alkald palotája elé érkezett, a szokásos formaiság még egyszer ismétlődött. A főkamrás kopogtatott és kéré a bebocsátást.

— Ki az? kérdé a kapus.

— A hét város adslantádója.

— Isten hozta! Tessék belépni!

A nagy palota ajtója kinyílt, a főkamrás Don Fernandó előtt ment fel a nagy lépcsőkön, majd sok pompás szobákon keresztül. Minden szoba ajtójánál szolgálk ismétlék Don Fernandó ezimét és az ott álló urak és hölgyek üdvözlék őt a legtisztellettjesebb módon. Végre a főkamrás és vele az ifju portugál lovag egy pompás, ragyogó, fáklýával kivilágított terembe léptek. Az alkald és a hét város főhivatalnokai várak ott fényes vendégöket. A főkamrás sok formaisággal mutatá be Don Fernandót a jelenlevőknek, azután a többi palotahivatalnokok közé vegyüle.

Az alkald és a sziget előkelőbbjei Don Fernandót nem kisebb formaisággal fogadák, mint azt a nép és katonaság tevő megérkezésekor. Majd egy gazdagon öltözött szolgáló jelenté, hogy a lakoma elkészült és kezdetét veszi. Milyen lakoma volt ez! milyen ismeretlen készítmények, szokatlan étkek! Egy pávat hoztak elő ragyogó toltasan egy aranytálczán és feltették az asztalra. Don Fernandó a gyülekezetet szemlélgeté, milyen különös fők foglalának helyet körülötte, milyen különös dísz viseltek a régi sennorok, mily nehezen tartották az előkelő hölgyek nagy kiterjedésű forgótollas fejkeiket.

Az alkald leánya Don Fernandó mellett foglalt helyet. Köntöse, a lissaboni udvar lovagja bizonyosan gondolá. a vízőn korabeli divat lehet, hanem fekete szeméből andaluziai hév sugárza, melynek ellenállani lehetetlen. Azonkívül beszédjén, magatartásán s egész valóján végig simult amaz andaluziai kellem, mintegy annak bizonyítékául, hogy a női kedvességet századokról századokra örökölni lehet és az éghajlat változását kiállhatja a nélkül, hogy varázsából valamit elveszítene, vagy a divatból kijönne. Csúpan csak azok tudhatják, kik azon sajátos varázst ösmerik,

melylyel az andaluziai nők a férfiszíveket behálózni tudják, hogy Don Fernandó milyen kísértésnek volt kitéve, mert e csodás nemből való csábító szépség mellett ált. Ő, amint már szabadságot is vettem magamnak megemlíteni, könnyen szerelemre lobbant és mi is volna természetesebb, mint hogy ő kifáradva mindazon udvariaskodások és merev társalgások közepett, egész figyelmével a szép alkald leányához fordula, ki oly csábítólag tudott mosolyogni, kinek beszéde oly édes hangzása vala. Azonkívül, de hát miért is ne említeném fel, a mi a hős mentségéhez, főként ami ezen beszélem kiegészítéséhez tartozik — ő nagyon meg volt lepette ez új ritka látványtól, a melyben neki lejátszandó szerep jutott és fellekesült merész álmának oly gyors terjedésbe menetele miatt, kebelét oly annyira hevíté és őt oly mámorba dönté, hogy végtére a tele serleget, melyet neki a figyelmes apródok szinig töltögetének, fenékiig kiüríteté, úgy hogy — megengedsz nyájas olvasóm, hogy ha azon zártételhez jutok, hogy ő, ámbár nem szabad szigoruan bírálgtanom, ha ő a mogorva Don Ramiró Alvarez szép leányát rövid időre el is felejtette fogadalma ellenére, melyet a hallgatag hold tanúsága mellett tön.

Igen, megvallom, hogy hősöm oly annyira elfeledkezék hogy a midőn a lakoma a legjobban folyt és az öregek a legjobban étkezének, Don Fernandó az alkald leányának szerelmi vallomást tön, amint ez szokása volt még mielőtt Szerafinát el nem jegyzé. A csodasziget ifju hajadona szerényen csóvála fejét, pillantásait egy rubin szivecskére veteteté, melyet Szerafina kedvesének még elutazása előtt adott volt. A nő elpirula és bizalmatlanul tekintgete majd a gyűrűre, majd Don Fernandóra. — az ifju adelantádó kitalálá gondolatát, szerelmétől elvakitva, menyasszonya szerelmi zálogát lehuza újjáról és azt az alkald leányának szép újjára voná.

Alig történt ez meg, a lakomának vége lön. A fő-

elnök buzgó imájában Isten kegyelmét kéri a konvent tagjaira és tanácskozásiakra. Az ima végeztével felvették a tárgysorozatot.

Id. Vay Miklós br. üdvözi a megjelent tagokat. Ezután örömmel hozza a konvent tudomására, hogy az egyház hivatalnokai sorába két oly tag lépett, kinek ügybuzgalma, fáradhatlan tevékenysége az egyház ügyeire mindenesetre kedvező befolyással leend. Ez a két új tag Szász Domokos, kit az erdélyi egyházkerület püspökéül választott és Tisza Lajos gr. a dunamelléki egyházkerület utjonnan választott gondnoka.

A napirend tulajdonképeni első tárgyát a közoktatásügyi miniszternek a ref. középiskoláknak adandó állami segély tárgyában adott válasza képezte. A miniszter választát Tóth Sámuel jegyző olvasta fel.

Ezen válasz értelme röviden oda megy ki, hogy a közoktatásügyi miniszter a ref. középiskolák évenkénti segélyezésére kilitásba helyezett 100,000 frt állami szubvenziót, olyan feltétel alatt, hogy ezen összeg az egyetemes konvent, mint a ref. középiskolák főhatósága kezébe átalányként adassék át, s így a hovatartozás joga a konventi legyen, — megadni nem hajlandó, mivel ezen eljárás ellenkezik az 1883-ik évi XXX. t.-cz. 47. §-a egész szellemével és fogalmazásával.

Nem fogadhatja el továbbá azon feltételt sem, hogy az államsegélyben részesítendő középiskolákban ne az állami, a vallás és közoktatásügyi miniszter által megállapított, hanem az egyetemes konvent által megállapított és a kormány által nem kifogásolt tanterv alkalmaztassék. Valamint azt sem, hogy ezen állami segély kizárólag dologi szükségletek fedezésére és ne tanári fizetésekre adassék s ez esetben a fent hivatolt törvény 47. §-a d. pontja szoros megtartásával a közoktatásügyi miniszter az államsegélyben részesítendő iskolákhoz egy tanárt se nevezhesen ki.

Hajlandó azonban az egyetemes konventnek, mint az iskolák felekezeti főhatóságának azon jogot fenntartani, hogy maga jelölhesse meg azon tanszékereket, melyek megfűrészesedés esetében a közoktatási kormány kinevezése alá fognak esni; miáltal a konvent magának, illetőleg a fenntartó testületnek biztosíthatja mindazon tanszékereket betöltési jogát, melyeket a felekezeti szempontokból vagy irányzattal bármilyen viszonyba, vagy vonatkozásban állóknak látandó, és egyedül oly tanszékereket bocsátandó a kormány kinevezése alá, melyek mint pld. klasszika-philologia, matematika, physika, természetrajz, semmi felekezeti vonatkozással nem bírhatnak.

Elfogadja azt is, hogy a mindenkorai vallás és közoktatásügyi miniszter által kinevezendő tanárok csak is ref. vallású egyének lehessenek s fegyelmi tekintetben a felekezeti hatóságok alatt álljanak, csupán fegyelmi uton történendő elmozdításu esetére ohajlja fenntartani a miniszter jóváhagyását.

Ezen leirat előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a közjogi és iskolai bizottságoknak adatott ki.

Olvastatik a tiszáninneni egyházkerületnek ref. egyetemes egyháznak a főrendiházban leendő képviseltetését tárgyzó indítványa. Ezen indítvány lényege az, hogy a konvent mondja ki, miszerint a főrendiházban való képviseltetés tárgyában határozatot hozni magát illetékes hatóságok részére.

kamarás az adalantádozó lépett és mélyen meghajolva jelenté, hogy a sajka készen vár reá, hogy őt visszavigye hajójához. Don Fernandó bucsut vón az alkaldtól és a sziget elölkelő hivatalnokaitól oly módon, amint az itt dírvóban volt ó-spanyol szokás szerint, a szép hölgynek, ki szívet úgy lebilincselé, mára egy édes istenhozádót mondott azon igérettel, hogy másnap reggel eljő ismét, hogy lábaihoz boruljon. Ugyanazon módon távozott, amint jött. Az evezők ismét elkezdék egyöntetű dalalkat.

Amint a hajószobába ért, a feje zúgott mindentől, amit látott, közbe-közbe megbánás és a szegény érzete támadott fel szívében a Szerafínához való bütlensége miatt. Ágyára dőlt, és majd lázas álma mellett különös látások zavarák meg. Hogy álma meddig tartott, meg nem mondható, hanem felbúrédekör látá, hogy nem az ő hajószobájában van, hanem egy idegen szobában és előtte egészen ismeretlen emberek állnak. Talán álmodik? Hosszasan törölgeté szeméit. Kérdésködéseire feleletül azt nyéré, hogy portugali hajón van, mely visszatérőben van Lissabon felé és hogy őt öntudatlanul egy hajó roncsain feküdvé találták, mely a világtenger hullámainak játékaul volt kitéve és úgy vették fel e hajóra.

Don Fernandó ezt hallva, elrémült. Mindenre pontosan emlékezett vissza a mi vele a hét város szigetén azon pillanatig történt, míg ő a hajójára kísértetett. Szélvész ragadta el a hajót míg ő aluvék és a tengeren összetörte? Senki se tudta megmondani az idegenek közül, kik őt körül vevék. Ő azonban szüntelenül csak a hét város szigeteiről beszéde és arról amit látott. Elbeszélését azonban csak lázas képzelgés szüleményének vevék, és dicséretes gondozásából kifolyólag, oly hathatós szert rendelének neki, hogy ez által csaknem bölcs hallgatásra itélve érzé magát.

(Vége köv.)

ságnak nem tekinti, ez okon eme kérdést az orsz. zsinat tanácskozása tárgyaúl hagyja fen.

Ezen indítvány szintén a közjogi bizottsághoz tételtett át. Ide tételtett át a Jordán-féle hagyaték ügye is azon utasítással, hogy ezen ügyben véleményes jelentését a bizottság a Pápán tartandó konvent előtt tegye meg, mely időig ezen hagyaték ügye remélhetőleg annyira rendbe jön, hogy úgy a jogügyi bizottság, valamint a konvent által tisztán áttekinthető lesz.

(Vége köv.)

A nyári gyümölcs- és zöldségkiállítás programja.

1. Folyó évi július hó 5-től 12-ig időleges gyümölcs- és zöldségkiállítás rendezetetik.

2. A kiállítás tárgyai:

a) Nyári csontár-gyümölcs: cseresznye, meggy, barack s őszi csontár üdzészetből.

b) Boglyár-gyümölcs: szamóca, szeder, köszméte, ribiszke, málna.

c) Cserepekben tenyészett gyümölcsfák és szőlők gyümölcscsel.

d) Szabadon és üdzészetben termelt dinnye, ananász, füge, citrom és narancs, szőlő.

e) Mindenféle konyhavetemény akár szabadon, akár üdzészetben termelt; tehát: spárga, tök, articsóka, korai gyökérneműk, uorka, paradicsom, hagymafélék, káposztafélék, levelzöldség, fűszernövények és hüvelyes vetemények hüvelyesből vagy pedig kifejtett állapotban.

3. A bejelentések június hó 30-ig történhetnek s a bejelentett tárgyak július 4-ig okvetlenül beküldendők.

4. Az installatoról az orsz. bizottság gondoskodik s ezért a kiállító személyes jelenléte nem szükséges. — Ugyanacsak a csoportbiztosok gondoskodnak a kiállított tárgyak kicseréléséről is, ha azok helyett kellő időben frissek küldetnek.

5. A kiállítási tárgyak megbíralása az időleges keretzeti kiállításokra érvényes jury-szabályzat értelmében történik.

6. Ezen kiállításra külön 3 díszoklevél és a szükséghez képest meg nem határozott bronzérem bocsátatik az osztály-jury rendelkezésére.

7. Ezen időleges kiállításra az orsz. kiállítási bizottság a kisebb konyha- és gyümölcs-kertészek buzdítására 1000 frankot bocsátván díjazás végett a jury rendelkezésére; a jelesebb kiállítók részére a következő 23 darab pénzdiij tüzetik ki:

1 első	pénzdiij	= 150 frank
1 második	"	= 100 "
4 harmadik	" 50 frankjával	= 200 "
5 negyedik	" 40 "	= 200 "
10 ötödik	" 30 "	= 300 "
2 hatodik	" 25 "	= 50 "
		Összesen 1000 "

8. Az installatio a boglyár-gyümölcsöknél kosárák, táleázak vagy tányérokban történhetik. Ily kiállítási edényekről — ott, a hol ezekről a kiállító bejelentés alkalmával nem intézkedik — az orsz. bizottság fog gondoskodni.

9. A minden egyes fajból beküldendő gyümölcs mennyisége következőleg állapittatik meg: boglyárokból, cseresznye és meggyből legalább 0.5 liter (fél liter) nagyobb gyümölcsből legalább 5 drb, dinnyéből legalább 2 darab. Nagyobb gyűjtemények kiállítói fajokint kevesebbet is küldhetnek be.

10. A cserepekben kiállított szőlők a kiállítás területéről vissza nem vihetők s beszállítások zárt vagonokban, vászonnal csomagolva s a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium szállítási igazolványával ellátva történhetik.

11. A bejelentések, valamint egyéb részletekre nézve felmerülő kérdésekben Molnár István, a budai vinceszéllé-képezde igazgatója, mint ezen csoport előadó biztosa nyujt rövid uton vagy írásban felvilágosítást.

Budapest, 1885. évi június hó 7-én.

Matlekovits, elnök.

LEVELEZÉS.

— Nyilvános elismerés. —

A. M. Várada, 1888. jun. 17.

A folyó június hó 14-én Alvinczen tartott dalestély oly kedves benyomást tett reám s oly édes emlékekkel töltötte el a minden szép és nemes iránt érdeklődő keblemet, hogy nem tehetem, miszerint e dalestélyről nyilvánosan is meg ne emlékezzem, illetőleg ennek alkalmából őszinte elismerést ne szavazzak Apáti Miklós állami vezértanító urnak, ki e dalestélyt az országszerte napi renden levő egyik legnemesebb cézra, az erdélyi közmívelődési egyesület javára rendezte.

Rég az ideje annak, hogy Apáti urat a közjó, a közmívelődés szép, de tövises pályáján ernyedetlen szorgalommal működni, a félreértések, s néha-néha méltatlan

ságokkal küzdeni látjuk; de nem csak látjuk, hanem szeretve tiszteljük azon eljárásáért és jellemes meggyőződéseit, mely őtet semmi nehézségtől visszariadni nem engedti, — szent kötelességévé tevén hazafiai buzgalmának a költő mondása szerint: „hass, alkoss, gyarapíts s a hazafényre derül” — s tudva a tapasztalat által igazolt ama bölcsészeti tantételt: „megerőtletés nélkül nincs siker!”

E megerőtletést általában a polgárosításért, a közjóért és különösen Alvincz értelmi haladása érdekében férfiasan magára vállalta Apáti ur s azt részint a rábizott ifjuság oktatásában, nevelésében, részint az alvinczi polgárság finomításában, művelésében minden alkalommal kitünteti, melyeket nemes szive föltalál.

Apáti urnak, ki nevét Alvincz közmívelődési történetébe a tüzöltő intézmény, a dal- és zene-, és olvasóegyletek létesítése, főtartása által megörökítette, hazafias nevelő, polgárosító ernyedetlen működéséért legyen őszinte elismerés kifejezve innen a vidékről is, — legyen buzdítás a szép, nemes irányban, s ebbeli hazafiai hő ohajlás: adjon az isten hozzá sok hasonló hazafit és tanfőfiut magyar hazáknak.*

Belényesi Komáromi Viktor,
bírtokos, körgjegyző.

Pályázati felhívás.**)

Az „Alsófehérmegyei községi jegyzők egylete” 3 drb 10 frankos arany pályadíjat tüzött ki egy „közszégi tálkaraképénztár” szerzetét részletesen tárgyaló műre, mely megfelelő szabályzatban adva elő, hogy gazdasági viszonyaink között népünk anyagi képességére és egyéni hajlamaira való tekintettel, miként volna lehetséges kis községeinkben a tökegyűjtést elősegítve, bizonyos összegig korlátozható kis kölcsönökkel a személyes hitel fedezni.

E pályaműnek jelíggel ellátva, lepecsételve, f. évi szeptember hó 8-ig alólírotthoz küldendők be. A határozat kihirdetése s a díj kiosztása a folyó év őszén Vizaknán tartandó közgyűlésen fog megtörténni.

Kelt Nagy-Enyeden, 1885. június hó 5-én.

Török Bertalan,
az alsófehérmegyei községi jegyzők egylet elnöke.

Az iparos ifjuság nyári multsága.

A helybeli iparos ifjuság, — mint már előre jelezve volt — folyó hó 14-én tartotta meg az „Iparos ifjusági dalkör” alapja javára rendezett nyári multságát a sétaterén. Mint a megelőző években rendezett multságaik, úgy ez is szépen sikerült s a közönség — tekintve a jótékony cél — tömegesen vett abban részt, az intelligens osztályt is beleértve.

A legszebb nyári idő kedvezett. Már kora délután sűrű taracklörvések tették figyelmessé a közönséget. — Tarka csoportokban kezdett gyülekezni s hét óra előtt már húzta a cigány a jó csárdásokat s a zöld galyakkal körül kerített és lámpionokkal világított esinos tánczterén pezsgett a fiatalság mulató kedve, s ha olykor lankadott, mindannyiszor felrisszölést nyert a körülülő mamák biztatató pillantásaiból. — A komolyabb természetiek addig kisé távolabb, a holdvilágtól ezüstözött levelű fák hűsítő lombsátora alatt kárpótolták magukat a jó borvizes bor mellett. — A hányzó túzijátékért az égbolt északi felén feltűnő tartós fénytűnemény volt szives kielégítő kárpótást nyujtani.

Fesztelen jó kedvvel folyt a vidám multság. Az első négyest 60 pár tánczolta. — A szünóra 11 órakor következett be, mikor is mindenki sietett a hosszú asztalok köré, hol aztán vidám cseregés közt bujdosott a pohár. Szünét alatt a „barnák” által játszott darabokat hallgattuk, kik — dicséretükre legyen mondva — kielégítőleg oldották meg feladatukat.

Rövid pihenés után ismét kezdetét vette a táncz, mely éjféltűni fél 3 óráig folyt, — mikor a közönség a Rákóczy-induló vidám ütemei mellett megelégedve távozott Morpheus ringató karjai közé.

Valóban, ilyen szép számú közönség még nem vett részt törekvő iparos ifjaink által rendezett egy multságon sem; ugylátszik, a jóra való törekvés méltánylásra talált! — Szolgáljon ez buzdításul a jövőre iparos ifjainknak minden szépért, nemesért való törekvéseikben.

E helyen elismerőleg kell még megemlékeznem a derék rendezőkről azért, hogy a multság helyét — nem kimélve fáradságot — a legnagyobb csinnal és kényelemmel rendezték be. — Legyen jutalmuk a közönség teljes megelégedése és elismerése!

— I — gy.

* Készséggel közöljük ezen sorokat, melyek által Apáti Miklós ur hazafias irányban kifejtett buzgó tevékenysége van a nyilvánosság előtt méltatva. Kérjük azonban levelező urat, sziveskedjék lapunkat tárgyalagos ügyekről értesíteni. Magáról a dalestély lefolyásáról kéreünk tudósítást. Szerk.

** Kérünk leltársaink ezen felhívás közlésére.

189

Nyil

A nagyenyedi 14-én, az „Iparos ifj rendezett nyári multsága” felülvezetés 50 kr.; összes kiadás jövedelem 70 frt 100 kr. letnek további keze

Felülvezető: Mihalóczy Mihály 20 kr. Imreh József 20 kr. 10 kr. Muzsnai József 20 kr. Alajos 20 kr. Cirne Karácsonyi István 20 kr. tanár 50 kr. Szőke Fánta József 3 frt 50 kr. József 40 kr. Szőke 1 frt. Kovács Lőrinc 50 kr. Fostó Ferenc 50 kr. Kács Ferenc 20 kr. Simalya Mihály 50 kr. Vincze 1 frt. Balla 20 kr. János 30 kr. 20 kr. Seprényi János 1 frt. Lengy Komáromi Albert 30 kr. Sz. Sándor 50 kr. Sz. Sándor 50 kr. Mikó Lajos 50 kr. Guidó 50 kr. Sánta Kovács Gyula 50 kr. 1 frt. Tenkei János 50 kr. Kiss 50 kr. Nagy Sándor Fogadják ugy konyezelő multságot t. résztvevők hálás Nagy-Enyeden

CS

— K

Számos. ezélszül a két legerdekelteni, melyek közönséget mezején első Az első az Ethnographia gyűjtemény berendezett gyűjtemény ó-kori leleteket, a mutatván fel. — A európai (mert az és meny van) ázsiai, a civilizáció első lakások, eszközök, is — eredeti öltözékben pedig az ur ráját találjuk, a vasukra mutató adat fejlettebbeknél műszatukrózó csoportj életéből van sok és zeli magát az ember kon kívül teljes lak utánzat, hanem ha rőkből összetakolt eszkimó sanjuru pár szektóra tárgy fókabórból készült pezi a ház felszerel megerősítgetett torbórok szélet a Amott egy törpe itt egy másik kis (daráltatá-) zablepén még az indiánok adatai is külön tűnő sima falán pedig szerti folytatolagos

Nyilvános számadás.

A nagyenyedi iparos ifjuság által folyó évi június 14-én, az „Iparos ifjusági dalkör“ alapja javára a sétatéren rendezett nyári multság alkalmával jegyek árából befolyt 110 frt. felülfizetésekből 27 frt 50 kr. összesen 137 frt 50 kr.; összes kiadás volt 67 frt 38 kr. — Maradt tiszta jövedelem **70 frt 12 kr.**, mely összeg az említett egy-letnek további kezelés végett átadott.

Felülfizettek: Munkácsy Zsigmond 50 kr. Fülöp Mihály 20 kr. Mórógyi István igazgató-tanár 50 kr. Imreh József 20 kr. Henzely József 50 kr. Papp János 10 kr. Muzsnai József 10 kr. Telegdi Károly 20 kr. Vint Alajos 20 kr. Czirner Nándor 1 frt. Léhner József 50 kr. Karácsonyi István 20 kr. Sebestyén Sándor polg. iskolai tanár 50 kr. Szöke Istvánné 50 kr. Bartha János 20 kr. Fánta József 3 frt 50 kr. Selmezi István 30 kr. Wekszler József 40 kr. Szöcs Sándor 20 kr. Ifj. Winkler János 1 frt. Kovács Lőrincz 20 kr. Kovács József gyógyszerész 50 kr. Foszto Ferencz 50 kr. Furka Mihály 20 kr. Lukács Ferencz 20 kr. N. N. 20 kr. Tüzes Árpád 50 kr. Simalya Mihály 50 kr. Simalya Károly 50 kr. Dusek Vincze 1 frt. Balla István 50 kr. K—n L—s 10 kr. Török János 30 kr. Osztroczki Mihály 20 kr. Áron János 20 kr. Seprényi János 50 kr. Tőkés Imreh 50 kr. Vájsz József 1 frt. Lengyel Pál 50 kr. Grobvisz József 20 kr. Komáromi Albert 20 kr. Hóza István 50 kr. Jakab Károly 50 kr. Sz. Sándor Miklós 50 kr. Gráf János 1 frt. Mikó Lajos 50 kr. Mangenius Frigyes 50 kr. Hinléder Guidó 50 kr. Sántán János 20 kr. Mátyás Sándor 50 kr. Kovács Gyula polgármester 1 frt. Drágomán S. Domokos 1 frt. Tenkei János 20 kr. Szilágyi Miklós 10 kr. Bazalla László 50 kr. Kiss Gyula 20 kr. Nagy Ferencz (Gombás) 50 kr. Nagy Sándor (Gombás) 50 kr.

Fogadják egy a szíves felülfizetők, valamint a jótékonykezelt multság sikerét megjelenésük által biztosító résztvevők hálás köszönetünk nyilvánítását.

Nagy-Enyeden, 1885. június hó 17-én.

A rendező-bizottság.

CSARNOK.

Naplómból.

— Kirándulás Kopenhágába. —

(Vége.)

Számos. czélszerűleg berendezett gyűjteményei közül a két legérdekesebbet akarom csak röviden megemlíteni, melyek közül egyik a tudományos, a másik a művészet mezején első az első közt a maga nemében. — Az első az Ethnographiai muzeum, mely legzadagabb ilyenmű gyűjteménye Európának. A bűmulatos ügyességgel berendezett gyűjtemény két főrésze oszlik; az első az ókori leleteket, a második az újabb kor jellemző adatait mutatván fel. — Az első részben tehát dél- és nyugt-európai (mert az északiak számára egészen külön gyűjtemény van) ázsiai, afrikai és amerikai régiségek, továbbá a civilizáció első lépéseit visszatükröző adatok: ruhák, lakások, eszközök, sőt mumiák és utazott emberalakok is — eredeti öltözetben — vannak berendezve. A másodikban pedig az újabb kor nem európai népeinek kultúráját találjuk, a vallásukra, házi szokásaikra, foglalkozásukra mutató adatok: öltönyök, eszközök, fegyverek, a fejlettebbeknél művészeti czikkek és könyvek híven visszatükröző csoportjaiban. — Különösen az eszkimók életéből van sok és jellemző adat. Egészen köztük képzeli magát az ember. Az egyes öltöny- és eszközarabokon kívül teljes lakás is van felszerelve, mely nem csak utaztat, hanem használata helyéről van szállítva. A bőrből összetákolat sátorban akár leheverhet az ember az eszkimó sanyaru löcájára, melyen kívül valami asztal, pár szekterma tárgy és néhány kezdetleges edénydarab, főképből készült guba és fából készült szuró fegyver képezi a ház felszerelését. Kívül van aztán a keskeny, bőrrel megerősített vagy egészen is bevont csónak a sátorbőrök szelét a földre lenyomatató köveken elhelyezve. Amott egy törpe északi ügyesen evez kis csónakával, itt egy másik kis fiának „fókalátta“ (ad normo: „má-dárlátta“) zablépényvel kedveskedik. — Sok érdekes van még az indiánok életéből a legkisebb törzsek jellemző adatai is külön tüntetve fel. Feltűnő még a chinaiak csinos építészete, különösen pedig porcellán festészete, a persák és törökök fényes fegyverzete.

Amily becses az Ethnographiai muzeum a tudomány mezején, ép oly becses a művészet mezején az „északi legnagyobb művészetek“ Thorwaldsen Albertnek nevével nevezett és tulajdon részben az ő műveit tartalmazó gyűjtemény: a „Thorwaldseni-Muzeum.“ Maga a hosszukás négyszög alakú épület, melyben a szebbnél-szebb szoborművek be vannak rendezve, valami különös benyomást gyakorol már csak külseje által is. — Az oszlopos előcsarnok tetőzetén a győzelem istenasszonya négyes fogattal képezi a disztétét. Az épület három másik, egészen sima falán pedig barnasárga alapszínen fekete árnykép-szerű folytatódó festmény-csoportot a művészek 1838-

ban hazájába visszatértek fogadtatását ábrázolja. A termekben a szobrászat művészetének nagyszert alkotása bűmulatra ragadják a nézőt. Óriási alakok, mint miniatour csoportozatok egyformán a hűség kinyomatát viselik magukon. — Fénypontját azonban a gyűjteménynek is az ugynevezett „Christus-Saal“ képezi, mely a „nők templomának“ szobrait foglalja magában. Azonban sok ezekkel versenyezhető mű emelkedik ki még a többi közül, melynek: „Amor és Psyche“, „Jazon“, „Hebe“, „Merkur, mint Argus-gyilkos“, „Ganymed és sással“, „Pásztorfiu“, „Négy életkor“, „Nap és éj“ stb. stb. — Az emeleten kisebb, de nem kevésbé gyönyörködtető művek vannak néhány teremben, míg a többi termek a művészek érdekes képtárát képezik, művész barátaitól ajándékozott festményekkel rendezve be; három szoba pedig mint a művész dolgozó-, társalgó szobája és magánkönyvtára van berendezve. Ő maga nincsen távol: a négyszög épület által körül fogott kis udvar képezi az ő sirkertjét.

Nem nagy, de ügyesen rendezett képtára is van Kopenhágának, bár nagy alkotásokkal, megragadó csoportozatokkal nem rendelkezik, azért a színezés feltűnő eleve-nsége által különösen megragadja a figyelmet. Különösen meglepő ez a tenger-képeknél, melyeken a hullámok annyira híven tükrözik vissza e valóságot, hogy bizony megesett rajtam, miszerint egy ily kép hosszas nézése után mintegy együtt lebegni éreztem magam, csak az hiányzott, hogy megkapjam a „tengeri betegségét.“

A dán főváros népe, a mint ezt egy délutáni köztüklét alatt tapasztalhatók, igen vig. kedveli a népszerű multságokat, melyeknek gyakorlására „Tivoli“ név alatt egy igen alkalmas helyiséggel is rendelkezik. Itt van ünnepnepok délutánján a város kiesnyje-nagya és talál mindenik korának és kedvének megfelelő időtöltést. Az öregek és komolyabb természetűek elvannulva idogálják — nem a hegy levét, hanem — azon italt, mely a német államba való beolvadás gondolatát kellemesebb színbe képes feltüntetni; a középkoruk sétálnak és hallgatják az itt-ott felhangzó zenét, egy-egy ábrándos ifju vagy ábrándozó hajadon a csónakázó tó tulsó partján levő bokrok megül lesi a hold feljöttét, aztán ha a hold feljött s tán álmodozásának hőse is megjelent, lehet-e képzeli nagyobb boldogságot: holdvilág, kies tó, könnyű sarka, üde lombok, ingó árnyak a víztükrében! — míg a fiatalabbak vagy az idősebbek közül is a higabb eszűek, sőt még néha a megérett nagymamák vagy nagytaták is a kis unokák kedvéért körben járó hajókkal utaznak a föld tulsó oldalára. Mi mindezekben tövleges részt nem vehetünk, mert az elfoglalt volna attól, hogy mindeniket láthassuk, tehát csak hallgattunk és néztünk, rohanva arra, a merről nagyobb zaj hallszott, vagy a hol nagyobb tolongás látszott.

De nem folytatom tovább. Tán már is untig tartalak kedves olvasó, kinek türelmed volt tán végig olvasni, úgy hogy átkot szórsz a szegény Kopenhága minden tornyára, tehát — megjegyezvén, hogy 3 napi kellemes időzés után bucsut vetünk Kopenhágától és 14 órai lebe-gés, 4 órai dőc zögés után ismét Berlin porral és füsttel telített levegőjét élvezük — a türelmért köszönetet és bucsut mondok neked is.

Ein Auswanderer.

VEGYES HIREK.

— **Felhívás!** Tisztelettel fölkérjük mindazon alsó-fehérmegyei t. hazafiakat és egyleteket, kik az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület kolozsvári központi választmányától közvetlen kapott taggyűjtő ivateket oda még be nem küldték, miszerint gyűjtésük bevégeztével ivatekhez — s a vidéki körök megalakulásáig a begyűlt pénzeket is — szentel ne Kolozsvárra, hanem az erd. m. közműv. egyesület alsófehérmegyei végrehajtó bizottsága elnökségéhez Nagy-Enyedre méltóztatassék beküldeni. Nagy-Enyed, 1885. június 20-án. A megyei végrehajtó bizottság.

— **Az erdélyi magyar közművelődési egyesület** ügyét Nagy-Enyed város áldozatra kész hazafias polgársága a legnagyobb lelkesedéssel karolta fel. Ezen tény mellett bizonyít az aláíratkozottak hosszú sora, kik tek. Kovács Gyula polgármester 724 sz. gyűjtőívén iratkoztak alá az egyesület tagjain. Midőn ezen íven eddigéig aláíratkozottak hosszú névsorát itt közöljük, egyszersmind megjegyezzük, hogy a tagok gyűjtése városunkban bevégezve még koránt sincs. Aláíratkozottak ez ideig: Jakabfi József m. kir. postahivatali főnök 6 évre 15 frt. Kovács Gyula polgármester 10 frt. Sebesy Ádám városi tanácsos 10 frt. Erős István városi pénztárnok 10 frt. Czell Antal városi ellenőr 10 frt. Horváth József városi főjegyző 10 frt. O. Veres Gábor városi ügyész 10 frt. Bendek Gábor rendőrfogalmazó 10 frt. Bőjthe Zsigmond v. levéltárnok 10 frt. Bisztritsány Lajos 10 frt. Ifj. Kiss Károly építész 10 frt. Korbuly Bálint kereskedő 10 frt. Wekszler Ferencz kereskedő 10 frt. Wekszler Salamon birtokos 10 forint. Kovács József gyógyszerész 10 frt. Bodola Lajos kereskedő 10 frt. Papp Péter kereskedő 10 frt. Hegedűs János professor 10 frt. Székely Ferencz professor 10 frt. Sebestyén Sándor polg. isk. tan. 10 frt. Lőcsy Sp. Lajos birtokos 10 frt. Foszto Ferencz birtokos 10 frt. Sándor Miklós vendéglős 10 frt. Nuridsány Mihály kereskedő 10 frt. Vásárhelyi Károly kereskedő 10 frt. Scheidel József birtokos 10 frt. Simalya Mihály kereskedő 10 frt. Id. Winkler

János kereskedő 10 frt. Fánta József birtokos 10 frt. Vágó Ferencz 10 frt. Munkácsy Zsigmond 10 frt. Farkas Sámuel birtokos 10 frt. Czirner József kereskedő 10 frt. Bankó Márton ügyvéd 10 frt. Ifj. Veress Miklós birtokos 10 frt. Gráf János birtokos 10 frt. Veres Mózes 10 frt. F. Sándor Miklós birtokos 10 frt. Dr. Boez József 10 frt. Kerekes Mihály ügyv. 10 frt. Lázár Adolf kereskedő 10 frt. Papp Gyula vállalkozó 10 frt. Nagy Lajos prof. 10 frt. Elekes Károly prof. 10 frt. Garda József 10 frt. Váro Ferencz prof. 10 frt. Krizmanics Vilmosné polgár iskolai tanítónő 10 forint. Dr. Kovács Ödön professor 10 forint. Szilágyi Farkas ev. reform. lelkész 10 forint. — Aláíratkozottak továbbá hat évre két-két forinttal rendes tagokul: Jakab Károly szabó. A minorita ház. Ungár Sámuel birtokos. Fonyi József kádár. Veres János birtokos. Ince Sámuel városgazda. Málnási Lajos ref. énekes. Török János v. irnok. Király Miklós polg. iskolai tanító. Dusek Vincze kárpitós. Radó János adófelügyelő-helyettes. Nagy Géza polg. isk. tanító. Varró Gergely birtokos. Gromann Károly kisdédvő. Dancs Samu polg. isk. igazgató. Benedek Sámuel szeszraktári tisztviselő. Czeiler Ede birtokos. Keresztes Pál vállalkozó. Dunai Albert kalapos. Bartha Zsigmond s. tanár. Hartmann Mózes rabbi helyettes. Grünfeld Dávid haszonbérő. Domokos Mózes kir. szám-tiszt. Réthi Gábor polg. isk. tanító. Zaida János énektanár. Reich Mihály vendéglős. Lieblieh Lajos kereskedő.

— **Az „erdélyi közművelődési Egyesület“** tagjai lettek lapunk íven: Vájsz József, Fogarasi Albert 10—10 frttal. Eddig aláírt összeg 1311 frt. Ez alkalommal felkérjük a vidéki körök lelkes vezetőit, sziveskedjenek gyűjtésük eredményét a tagok névjegyzékével együtt lapunkhoz küldeni, valamint az alakulás tényét, a nevezetesebb mozzanatok közölni. A jó példa bizonyára legjobb tanácsadó és lelkesítő az ily ügyekben s lapunk örömmel ajánlja fel hasábjait a közzétételre.

— **A Bethlen-főtanoda** tanári karában a jövő tanévre megtörténtek a választások. Rector-professor dr. Kovács Ödön, theologiai igazgató Hegedűs János, gymnasiumi igazgató Váro Ferencz, elemi iskolai és képezde igazgató Nagy Lajos, inspector-professor Szilágyi Gyula lett. A legszebb siker kövesse buzgó működésüket.

— **Pünköszt Ferencz** az államépítészeti hivatal vezetője főmérnöké. Hadadi Gyula a nagyenyedi országos tegyintézethez irnokká neveztetett ki.

— **Vizsgálatok.** A polgári fiu- és leányiskola s előkészítő osztályok 1884—85. tanévi zárvizsgálatai a régi városház nagytermében a következő idő- és sorrendben tartatnak meg: június 24-én délelőtt 8—12 óra előkészítő fúosztály, délután 3—6 óra az előkészítő leányosztály; 25-én d. e. 8—12 óra I—II. fúosztály, d. u. 3—6 óra I—II. leányosztály; 26-án délelőtt 8—12 óra III—IV. leányosztály, délután 4 órakor zárúnnepély, versenyszavak, jutaimak kiosztása. — A vizsgálatok folytán a női közzi munkák (jobb része a kiállításra beküldetett) és rajzok közszemlére lesznek kitéve. A vizsgálatokra a szülők és a tanügy iránt érdeklődő közönség tisztelettel meghivatnak. Iskolaszéki határozat alapján közé teszi, N.-Enyeden, 1885. évi június 17-én, Dancs Samu, igazgató.

— **A nagyenyedi iparos tanuló 1884—85. tanévi** zárvizsgálatai a polgári leányiskola helyiségében jun. 21-én, vasárnap délután 3 órai megkezdéssel tartatnak meg. Ezen egészen nyilvános vizsgálatokra az ipartársulatok elnökségei és tarsulati tagok s ezek ügybarátai tisztelettel meghivatnak. Iskolaszéki határozat alapján közé teszi, Nagy-Enyeden, 1885. jun. 17-én Dancs Samu, igazgató.

— **A nagyenyedi ev. ref. egyházközség** kebli leányiskolájának rendes évi közzéjárás folyó június hó 28-án d. u. 3—6 óráig fognak tartatni a ref. templomban. A kisdédek eme próbatételére a szülők és érdeklődők tisztelettel meghivatnak.

— **Nyugta.** A nagyenyedi iparos ifjuság által folyó hó 14-iken, az „Iparos ifjusági dalkör“ javára rendezett nyári multságból befolyt tiszta jövedelmet 70 frt 12 kr értékben a rendező-bizottságtól átvettük és gyümölcsözés végett a helybeli takarékpénztárba elhelyeztük. — Nagy-Enyed, 1885. június 18. Sebestyén Sándor, h. elnök. Ince István, h. pénztáros.

— **Éjjeli égés.** Péntekre virradólag Nagy-Enyeden a Szentkirály-utcában, Besonyei Gáborné udvarán tűz ütött ki, mely szerencsére a széleses idő miatt nagyobb kiterjedést nem nyert. — Leégett egy konyha, szin és disznó-ó. Az épületek részben biztosítva voltak. Az égés szinhelyén, mint általában az egész utcában, nagyon érezhető a vízhiány; ennek s a nagy távolságnak tulajdonítható, hogy a tűzoltó-egyesület a tűz korlátozásán túl nem terjeszkedhetett.

— **Az uralgó szárazság** kezd már aggasztó mérvet ölteni s a gazdakat különösen a már alig elkerülhető takarmány szűke miatt nyugtalanítja. Nagyobb fürásterületek levezető medrei merőben kiszáradtak s a vízben szegényebb községek a Marosra hajtják le szomjas barmaikat itatás végett. A helybeli kutak egynemelyike is már csak zavaros vizet szolgáltat s előtérbe állítja a tiszta vízi források felkutatásának s gazdaságos bevezetésének kérdését. Vajha ez az eszme minél szélesebb körben felkeltene az érdeklődést s a megvalósítása szükségkép megelőző minden oldalú alapos tanulmányozása. — Jó ivóviz nélkül nincs tartós egészség, nincs vagyoni és szellemi gyarapodás, nekünk pedig mindkettőre égető szükségünk van.

Nagy jégverés. Csütörtök délután nagy jégvihar vonult el Kolozsvár felett; igen híhető, hogy a szokatlan nagyságú jégdarabok a szőlőkben s gyümölcsösökben jelentékeny kárt okoztak.

A vizaknál sósfürdők felvirágoztatására örvendetes lépés történt. Erélyes alispánunk ismételt felterjesztéseinek, melyekben az ott észlelt kezdetleges állapotokat s visszasságokat szakértői segítséggel leplezetlenül feltárta, sikerült a magyar kormánynál kieszközölni, hogy a fürdők teljes rendbehozásáig évenként 4-5 ezrenyi összeg lesz fordítható. A kiküldött vegyes bizottság nemsokára a helyszínen fogja az építkezés mérvét megállapító tárgyalásokat megkezdeni. A bizottság a kolozsvári jószágigazgató-ság, a megye s az érdekelt helybeli hatóságok képviselőiből van alakítva.

Új könyvek és zeneművek, melyek Wokál János könyvtárában Nagy-Enyeden kaphatók.

Az ut a révpárt felé. (klinikai képek). Irta ifj. Apáthy István. 80 kr.

Görög-római mythologia, összeállította Csiky Gergely, a szöveg közé nyomott képekkel 1 f. 20 kr.

Kis világtörténet a magyar irodalomtörténet rövid vázlatával. Irta Kutner Sándor, sajtó alá rendezte Mayer Miksa, hetedik javított kiadás. 60 kr.

A magyarok oknyomozó történelme tauterv és az utasítások alapján. Irta Varga Ottó. 1 f. 60 kr.

Itt és a jövő életben, regény két kötetben. Irta Beniczky Bajza Lenke, második kiadás. 1 f. 20 kr.

Ruth regény, írta Beniczky Bajza Lenke. 1 f. 20 kr.

Ifj. Békésy Ferenc kalandjai, satirikus regény két kötetben. Irta Alta Mórincz (b. Jósika Miklós), első kiadás. 1-ső f. 50 kr.

A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az államra. Irta br. Eötvös József, harmadik kiadás. 1-ső f. 50 kr.

1885. évi XI. törvények az állami tisztviselők, altisztek és szolgák nyugdíjazásáról. Kiszerte Fritz Péter. 40 kr.

Az igazságszolgálatra vonatkozó rendeletek gyűjteménye. 1884. évi folyam. 60 kr.

A szép asszony dala, 7 új eredeti magyar népdal, szerző és énekhangra zongorakísérettel alkalmazta Hanny Béla. 1 f. 20 kr.

Az eleven ördög, tipegő zongorára szerző Genesi Samu. 75 kr.

Griff omnibus induló, zongorára szerző dr. Müllerber Gyula. 50 kr.

Táncalbum, legújabb táncdarabok gyűjteménye. 1 f. 50 kr.

Kiss György „Apostol szobrainak” rajzát, melyeket a jeles szobrász a pécsi székesegyházra készített, közli az „Ország-Világ”, e legkisebb képes hetilap június 13-iki száma. E képek kivül az országos kiállításból találunk szép képeket, így Jungfer műlakatos nagy feltűnést keltő kiállítását, Pregstahl hazánkba gyönyörű üvegfestményét a „Hungaria”-t, továbbá az ekkiallításról érdekes karcolatokat Széchy Gyulától, ezenkívül művészi kiviteli genreket „A varrólények” czimvel. A lap tartalmi része is rendkívül gazdag. Legyen elég csak a közlemények címét közlünk: „Tej, vaj, sajt” (a kiállításról) Benedek Elektől, „Eb kiállítás” (humoros karcolat), „A kenyér”, Reviczky Gyula remek költeménye, „A figurások”, humoros életkép Azar-tól, e legújabb feltűnt humoristától, „A jeggyűrű”, érdekes beszélgetés Balogh Páltól, „A vén szolga”, Sienkiewicz Henrich jeles lengyel író rajza, Antonie Vincent arnault „A falevél” című költeménye Varga Bálint fordításában, „Miből élünk?” ismeretterjesztő közlemény Hidasi Páltól, „Az ugorakidény előtt”, bécsi tárcza Kaposi Bélától, „A hét története” Székely Huszártól. Végül az állandó rovatok: Tudomány és irodalom, színház és művészet, újdonságok, a kiállításról, a nők világa, könyvpiazz, vidéki élet, sport, hymen, gyszorvát, innen-onnan, rejtélyek. — Az „Ország-Világ” előfizetési ára január-decemberre 10 forint, január-juniusra 5 forint, április-juniusra 2 f. 50 kr. — Az „Egyetértés”-sel együtt: egész évre 28 f. felévre 14 f. negyedévre 7 f. egy óra 2 f. 50 kr. Az előfizetési pénzek a Pallas Irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz küldendők, gránátos-utca 6-ik szám.

A „Pesti Hírlap”, melyről országos hírt el van ismerve, hogy élénk és változatos tartalmánál s jó értesüléseivel fogva nemcsak melléje helyezhető a legnagyobb lapoknak, de sok tekintetben felül is mulja azokat, — naponként negyedik külön regényesarnokot s hetenként külön, beköthető szemléltetést közöl, mit ma egyetlen más naplap sem ad, — tudatja a magyar olvasó közönséggel, hogy újonnan belépő előfizetőnek a most megkezdett francia szenzációs regény (Élie Berthet: „A gyújtogatók”) eddig megjelent részét minden ráfizetés nélkül megküldi. A Pesti Hírlap munkatársai a régi jó erők maradtak továbbra is. Vezetésként legkiválóbb publicistáink irják: Puszky Ferenc, Bekesics Gusztáv, Tórs Kálmán, Eötvös Károly, Pesty Frigyes, Borostyáni Nándor, dr. Kenedi Géza fel. szerkesztő, stb. — Türeczait és karcolatait, melyekből minden szám többet is tartalmaz, a kedvelt tollú Mikszáth Kálmán (Scarron), kinek a „T. Házból” című országgyűlési karcolatát közkezdveltségre tettek szert, Barótk Lajos (Don Pedro), Agai Adolf (Césárosi Bor), Könyves Tóth Kálmán, Kürthy Emil (Köbör lovag), Tóth Róbert (Columbus), Tóth Béla, dr. Radó Antal, dr. Sziklai János, Sümezi Kálmán, Roboz István, Latkóczy Mihály, dr. Milkó Izidor, Sebők Zsigmond, stb. Többi rovatait is gondal és élöken szerkesztik a nagyszámu belmunkatársak. Az előfizetési pénzek (negyedévre 3 f. 50 kr., egy óra 1 f. 20 kr.) a Pesti Hírlap kiadóhivatalába (Budapest, Nádor-utca 7. sz.) küldendők. Matatványszámokat egy hétig ingyen küld a kiadóhivatal.

KÖZGAZDASÁG.

Méhészet az országos kiállításon

Budapest, 1885. június 13.

A méhészeti osztályt a mezőgazdasági csarnokban, a délnyugati kapun bemenve, a jobboldali szegletben látjuk elhelyezve 320 □ méternyi területen.

Hazánkban a méhészet a hatvanas évek végéig oly elaléltásban volt, hogy szinte — majdnem egészen elenyézt. Okszerű méhészetről akkorajt hallani is alig lehetett.

A délmagyarországi méhészegylet tüzte ki legelőbb hazánkban az okszerű méhészet zászlóját; majd azután a békésmegyei és aradi méhészegyletek. Legtöbb tevékenységet a délmagyarországi egylet fejtett ki. Azonban működése mégis hazánknak csak egy kisebb részére terjedt ki, holott szükséges lett volna az egészet felölelni. Éreztük egy országos méhész-egylet hiányát. Az öreg marosmenti méhész intézett legelőbb felhívást a hazai méhészekhez egy országos méhészeti egyesület alapítására. De szava elhangzott. Majd Kriesch János műegyetemi tanár, mint az or-

szágos gazdasági egyesület méhészeti szakosztályának elnöke, rendezett méhészesestélyeket, melyeken ő a méhészetből érdekes felolvásokat tartott. Mind jobban szaporodott az érdeklődők száma.

Ezen estélyeken vetett fel az eszme egy országos méhészeti egyesület alapítására. A kezdetben ki merte volna reményelni, hogy az ezen estélyeken összegyűkezni szokott szerény kör rövid öt év alatt helyét derekasan megállítsa a hazai méhészetnek nem remélt lendületet adjon. A vállalkozás nem részesült eleinte nagy biztatásban, de hozzá fogván a munkához, sikerült 1879-ben az országos méhészeti egyesületet megalapítani. Kezdetben alig volt kétszáz tagja, ma közel van tagjainak száma a kétezerhez.

Az egyesület terjeszté az okszerű méhészet tudományait a havonként megjelenő méhészeti lapok útján. Buzdította a hazai méhészeket a haladás felé. Továbbá a „Méhészeti katedra” kiadásával vezérfonalat adott a kezdők kezébe. Majd 1882-ik évben Budapesten méhészeti kiállítást rendezett. Nem vallott vele szegényen; az a külföldiek által is elismerésben részesített. Sikerült az egyletnek továbbá a földmívelési minisztérium támogatását is kieszközölni. Kezdetben csak az egylet anyagi segélyben való részesítése által, majd a vándortanítói intézmény felállításával. A vándortanítók bejárván kerületeiket, a méhészet tudományát minden egyesnek mintegy a helyébe vitték.

Az eredmény azonnal szemlatomást mutatkozott. Az egyesület tagjainak száma napról-napra szaporodott. Az 1883-ik évben Békés-Gyulán megtartott méhészeti kiállítás tanúsította a haladást. És ime most az országos kiállítás oly rendkívüli haladást, a melyet a méhészet tüntet elő, hazánk egy iparága sem képes felmutatni. Rövid tíz év alatt majdnem a semmiből elővarázsoltunk oly méhészetet, mely hivatva van az európai országok méhészeitet túlszárnyalni. Ma már az a kérdés, hová tegyük azon tömérdek mézet, a melyet a magyar méhészek termelni képesek. De csak legyen is mentől több. Piacot majd felünk annak; csak legyen mit eladni.

Am de beszéljenek a számok:

Kiállító jelentkezett az állandó kiállításra 198 egyén. A 2286 darab kiállított tárgyból esik az irodalmi és tanulmányi részre 951 drb. Kiállították saját műveiket:

Dömötör László: Méhészeti előadása 1882. A méhtenyésztés okszerű gyakorlata az amerikai rendszer szerint. 1882. Méhész-naptár az 1884-ik évre. Méhész-naptár az 1885-ik évre. Kalauz az okszerű méhtenyésztésben. 1885.

Károlyi Gyula: Közönséges és míméhészet.

Kovács Antal: A méhészet elemei.

Kühne Ferenc 304 lapon levő herbariumát.

Kócsi Mayer Gyula természetrajzi gyűjteménye.

Méhelyi Lajos: A méh bronchianit megvilágító 100 drb mikroszkopiai preparatum.

Szilvássy Mark Gyula 133 darabból álló herbariumát.

Különféle szerkezetű méhlek kiállított 135 darab, nagy része keretbe kaptár.

Légűrítő gép kiállított 20 darab. Kisebb méhészeti eszközök 616 darab. Méz üvegekben és keretekben, ugy viasz és propolis, összesen 1104 drb. Összesen tehát 2326 tárgy van kiállítva. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy nekünk magyaroknak egyáltalában nem természetünk azzal, a mink van, kérkedni, bátran elmondhatjuk, hogy ez csak halvány képe annak, a mi tényleg létezik.

Hazánkban minden közönségen van méhészet. Vannak a kik 5-10-20 kassal méhészkednek. De vannak sokan, a kik 70-80, sőt százakra menő méhtörzseket bírnak. Vannak a kik inkább kellemes időtöltés kedvéért bibe-ödnék méhekkel. De a nagy része a méhészetet mint

rendes haszonhajtó iparágat folytatja; százakat vesznek be abból évenként.

Hazánkban — amint ezt a kiállítás is igazolja — a méhtermények — méz és viasz — kitünők s oly mennyiségben teremnek, hogy azok igen fontos kiviteli cikket fognak majd idővel képezni. Azonban a magyar méznek még nincs meg a jó híre. A régi rendszer szerinti méhészek a méhekkel összelejtőlván, a lépeket a kasból kivágodták s ugy mindenestől, döglött méhekkel, kukacokkal együtt, hordókba lecsömöszölték s ezen zagyvalékot kipréselve adták el mint mézet. Természetesen ezen méz a meleg hozzájárulásával felforr, megsavanyodik. Ilyen mézet vásárolván a külföldi kereskedők, nem csoda, ha a magyar méznek rossz híret költöttek. Most azonban már az újabb rendszerű méhészek tiszta szimmet állítanak elő. Ezen méz majd idővel meg fogja lelni piacát. De ahhoz idő kell és az egyes termelőkre az nehéz feladat. Reméljük azonban, hogy a minisztérium a téren is érvényesítendő hatásos támogatását.

Hazánk dus virányát tekintve, bátran felvehetjük számitási alapul, hogy minden 10 katasztrális holdnyi földön egy törzs méh megél. A mintegy 60 millió katasztrális holdnyi földönkön tehát megélne mintegy 6 millió törzs méh. Ez idő szerint hozzávetőleges számitással alig van még egy millió törzs méh hazánkban. Ezen egy millió törzs méh, 3 frjtával számitva, három millió frt jövedelmet ad. De tarthatnánk 6-szor ennyit és a jövedelmünk hatszor ennyi — 18-20 millió forint — lehetne. Megérdemli tehát a méhészet, hogy azt mentől jobban fejlesszük.

A minisztérium alig tehet hasznosabb befekvést, mint a mit az okszerű méhészet fejlesztésére fordít. Áldásos és okszerű működését igazolja ezen kiállításunk sikere is.

Piaczi árjegyzék. Nagy-Enyeden, 1885. június hó 18-ól. Egy hectoliter tisztabuzza 5 f. 75 kr, rozs 4 f. 75 kr, elegy buza 6 f. 25 kr, törekbuza 4 f. 75 kr, zab 2 f. 75 kr. Egy kiló marhahús 40 kr, sertésbuzza 40 kr, borjúhús 36 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG;

Dr. MAGYARI KÁROLY

SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Magyar-utczában a 10-ik számú ház

szabadkézből

ELADÓ.

Ertekezhetni a kiadóhivatalban.

Sz. 196-1885.

tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé, hogy a kir. kincstár végrehajtató 156 f. 42 kr. tőke, ennek 1879. évi deez. 20-tól járó 6% kamata 27 forint 45 kr. költség követelesének kielégítése végett marosludasi ügyvéd Ferenéz Ferenéz által képviselt végrehajtást szenvedő nagysergedi Marginean Juon hagyatéka és ismeretlen tartozkodású Marginean Juonnának a nagysergedi 96 számú tjkvben A+ 1-5. rsz. a foglalt fekvőségei 386 forint megállapított kiállításárban Nagy-Cserged község elől járóssági helyiségében 1885. évi június hó 30-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiállítási áron alól is eladatnak. Venni szándékozó kotelések a kikiállítási ár 10%-at készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Nagy-Cserged község elől járósságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1885. márcz. 14-én.

Árlejtési hirdetmény.

Alsó-Fehérmegye közigazgatási bizottsága folyó évi június hó 10-én tartott ülésében 479. szám alatt hozott határozatával a balázsfalva-veregeyház-vizakna-nagyszabeni törvényhatósági uton Kis-Toporeca határán és Vizakna városában építendő két hidnak felépítését 1091 f. 70 kr. építési költséggel engedélyezte.

A fenn említett munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1885-ik évi július hó 1-ső napjának délelőtt 11 órájára az alsófehérmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében zártajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fennebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számitandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt 11 órájáig az alólirt hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezett írásbeli ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műveletek és részletes feltételek a nevezett m. kir. építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Alsó-Fehérmegye államépítészeti hivatalától.

Nagy-Enyeden, 1885. június 18-án.

Szerkesztői Nagy-Enyeden A KIADÓHIVATAL hová lap szellemi közlemények kiadására Kiadóhivatal Wokál János könyvtára hová az előfizetéseket bérmentesen kiadásra kézzel nem ad.

Az 1884-85-ös évi költségvetésről szóló törvények. Az 1884-85-ös évi költségvetésről szóló törvények. Az 1884-85-ös évi költségvetésről szóló törvények. Az 1884-85-ös évi költségvetésről szóló törvények.

Czélzatosan felszított munkásság. Czélzatosan felszított munkásság. Czélzatosan felszított munkásság. Czélzatosan felszított munkásság.

Igaz, hogy a ság követelménye a serdülő nemzedék a ruganyos gyermekséges is, hogy mert az ilyen foglalkozás a munkásság a gondolkodó és vekedik az erkölünk ugy tetszik anyag, melyet emének egy iskola és középiskolákba körülményben tal azon kimutatások meneteléről adnak 4-és 5-től.

A hét v. Angolul

A hajó végre előtt horgonyt vet partra és sietett a azonban egész ismétást senki sem ad. Erre Don Ra lobbanó hév, mely már rég kialuvék és azelőtt, felgerjede alatt hízegő éjjelnek-e szemel? teljes fényében ott hatva és fele tárta gyorsan távozik az az alkald leányának, gyorsan felszábaihoz borula. A ju lovag karjai fe. — Uram! melynek szemtanu. — Miféle jó szonzá Don Fernan. — Egy jegy Fernandó re. — Ah Szer hangon — ez a u